

Paal Drevland

**Offentlig forvaltning i historisk
nasjonalregnskap, beregninger
for 1949-1969**

Innhold

1. Innledning	3
2. Viktige definisjons- og klassifikasjonsendringer i SNA 1993 for offentlig forvaltning	3
3. Revisjon av kommuneforvaltningen i nasjonalregnskapet	4
3.1 Lønnskostnader	5
3.2 Produktinnsats	5
3.3 Kapitalslit	5
3.4 Produktkjøp til husholdningene	6
3.5 Gebyrinntekter	6
3.6 Konsum i kommuneforvaltningen	6
3.7 Bruttorealinvesteringer	6
4. Revisjon av statsforvaltningen i nasjonalregnskapet	7
4.1 Lønnskostnader	7
4.2 Produktinnsats	7
4.3 Kapitalslit	7
4.4 Produktkjøp til husholdningene	8
4.5 Gebyrinntekter	8
4.6 Konsum i statsforvaltningen	8
4.7 Bruttorealinvesteringer	8
5. Konsumberegninger i det gamle og det nye nasjonalregnskapet for offentlig forvaltning.....	8
6. Konsum og bruttorealinvesteringer i offentlig forvaltning målt i faste priser.....	9
Referanser	15
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	16

1. Innledning

Nasjonalregnskapet har publisert sammenhengende tidsserier for offentlig forvaltning tilbake til 1970 i henhold til nye internasjonale klassifikasjoner i System of National Accounts (SNA) 1993 og EU-standarden European System of Accounts (ESA) 1995. Noen definisjonsendringer er blitt innarbeidet og omfanget av kommuneforvaltningen er blitt utvidet. Kapitalslitet i statlig og kommunal forvaltning er revidert opp ved at det er tatt i bruk ny beregningsmetode. Disse beregningene er i dette notatet videreført tilbake til 1949 ved å ta utgangspunkt i nasjonalregnskapstall som er beregnet tidligere for perioden 1949-1969. Arbeidet er en del av SSBs prosjekt historisk nasjonalregnskap¹.

Konsum i kommunal forvaltning er blitt lite endret ved overgang fra gammelt til nytt regnskap. Dette skyldes at oppjusterte tall for kostnadskomponentene (lønnskostnader, produktinnsats og kapitalslit) er blitt motvirket av en oppjustering av gebyrinntektene. Vi har foretatt en oppjustering av konsum i statsforvaltningen, mest markert for perioden 1962-1969, noe som skyldes at produktkjøp til husholdningene nå er klassifisert som konsum i offentlig forvaltning i nasjonalregnskapet. Tidligere ble dette ført som stønader til husholdningene.

Produksjon og konsum i offentlig forvaltning

Produksjonen i offentlig forvaltning verdsettes som summen av produktinnsats (varer og tjenester som offentlig forvaltning disponerer til sine produksjonsformål), lønnskostnader (bruken av egen arbeidskraft), kapitalslit (bruken av egen produksjonskapital) og eventuelle netto næringskatter på egen virksomhet. Konsum i offentlig forvaltning er definert som forvaltningens utgifter til konsum. Disse utgiftene verdsettes som verdien av produksjonen, men fratrukket gebyrinntektene ved salg til andre sektorer mot særskilt betaling. I tillegg kommer produktkjøp til husholdningene, definert som offentlig forvaltnings kjøp/betaling av varer og tjenester fra private aktører og som formidles direkte videre til husholdningene. Størstedelen av dette er betaling for ulike helse- og omsorgstjenester og medisinsk utstyr levert fra private aktører. Andre eksempler på slike produktkjøp er det offentliges finansiering av skolebusskjøring utført av private busselskaper.

2. Viktige definisjons - og klassifikasjonsendringer i SNA 1993 for offentlig forvaltning

Det har skjedd flere endringer ved overgang fra gammelt (basert på SNA 1968) til nytt regnskap. De viktigste endringene er:

* Produktkjøp til husholdningene er nytt i nasjonalregnskapsammenheng og inngår i beregningen av konsum i offentlig forvaltning. Produktkjøp til husholdningene er kjøp av varer og tjenester som formidles videre direkte til husholdningene. Beløpet er "konstruert" ved at enkelte overføringer til private, eller deler av overføringene til private, nå blir klassifisert som offentlig konsum i stedet for som privat konsum.

* Lønn til egne ansatte som jobber med kommunal bygge- og anleggsvirksomhet ble i forbindelse med siste hovedrevisjon av nasjonalregnskapet skilt ut av bruttorealinvesteringene, og flyttet til lønnskostnader. Bruttoproduktet og produksjon i offentlig forvaltning vil dermed øke. For ikke å få endringer i sparingen, korrigerer vi gebyrene, slik at kommunalt konsum ble uendret. Det finnes

¹ Formålet med prosjektet historisk nasjonalregnskap er å revidere gamle nasjonalregnskapstall for årene før 1970 slik at de blir sammenlignbare med nyere tall som er publisert for årene fra og med 1970. Siktet målet er i første omgang å beregne reviderte hovedtall tilbake til 1949. Disse beregningene gjennomføres på et mer aggregert nivå, og ved enklere metoder, enn beregninger som er gjennomført for årene etter 1970.

bygge- og anleggsstatistikk tilbake til 1966, men for årene lenger tilbake er korleksjonen basert på skjønn.

* Gebyrene ble redusert som følge av ny behandlingsmåte av overføringer fra staten til poliklinisk virksomhet. Refusjoner for poliklinisk virksomhet blir i fylkeskommunenes regnskaper ført som gebyrinntekter. På basis av tall fra Rikstrygdeverket blir imidlertid gebyrene nedjustert, og overføringene fra staten oppjustert tilsvarende. Fordi fylkeskommunen overtok ansvaret for drift av sykehusene i 1967, blir det ikke nødvendig å korrigere tilbake i tid.

* Som følge av overgang til SNA 1993 ble det for statsforvaltningen foretatt en ny grenseoppgang mellom avgifter/produksjonsskatter og gebyrer. Alt som kan knyttes opp mot en tjeneste eller vare karakteriseres nå som gebyr, til tross for at det kan være tvungne gebyrer; f.eks passgebyrer, undersøkelsesgebyrer/kontrollavgifter og rettsgebyrer. Inntekter knyttet til patenter og rettigheter var tidligere definert som formuesinntekter, men føres nå som gebyrinntekter.

* Ifølge SNA 1968 skulle de fleste "investeringer" i forsvaret klassifiseres som produktinnsats, gitt at det ikke var rent sivile investeringer (militære boliger). Ifølge SNA 1993 kan alle investeringer som også kan benyttes til sivile formål klassifiseres som investeringer. Det gav en reduksjon i produktinnsatsen og en økning i investeringene i forsvaret sammenlignet med det gamle regnskapet. Ved siste hovedrevisjon ble det beregnet kapitalslit for forsvaret, noe som trekker det militære konsumet opp. Reduksjonen i produktinnsatsen er større enn kapitalslitet slik at det militære konsumet blir redusert.

* Omfanget av kommuneforvaltningen ble noe utvidet ved hovedrevisjonen. Kommunale vannverk og kommunal bygge- og anleggsvirksomhet i egen regi blir nå å betrakte som en del av kommuneforvaltningen. Tidligere ble disse aktivitetene betraktet som kommunal næringsvirksomhet og holdt utenfor kommuneforvaltningen.

* Ved siste hovedrevisjon ble to næringer i kommuneforvaltningen (NACE 25410; vannforsyning og 25900; kloakk- og renovasjonsvirksomhet) klassifisert som markedsprodusenter, der produksjonen per definisjon settes lik gebyrinntektene. De øvrige næringene er ikke-markedsprodusenter.

3. Revisjon av kommuneforvaltningen i nasjonalregnskapet

I NOS Nasjonalregnskap 1962-1978 og NOS Nasjonalregnskap 1949-1962 finner vi tall for lønnskostnader, produktinnsats og kapitalslit tilbake til 1949. I nasjonalregnskapets arbeidsstatistikk ("hovedbøkene") fra før hovedrevisjonen (1962-1969) finner vi tall for produktinnsats, investeringer og gebyrer fordelt på næring i henhold til SNA 1968.

Vi har valgt følgende næringsinndeling for kommuneforvaltningen i historisk nasjonalregnskap:

Vannforsyning
Undervisning
Helse- og sosialomsorg
Annen tjenesteyting

Næringen "Annen tjenesteyting" omfatter kloakk- og renovasjon, kommunal bygge- og anleggsvirksomhet, offentlig administrasjon og kulturell tjenesteyting.

Konsumet er inndelt i tre formålsgrupper i historisk nasjonalregnskap

Undervisning

Helsestell og sosiale omsorgstjenester

Andre formål

"Andre formål" består av offentlig tjenesteyting, boligformål, næringsøkonomiske formål, kulturelle og religiøse formål og forskning og utvikling.

3.1 Lønnskostnader

Vi har beregnet nye lønnskostnadstall fordelt på næring tilbake til 1949. Lønnskostnadene er revidert opp, noe som hovedsakelig skyldes to forhold: Lønn til egne ansatte som jobber med kommunal bygge- og anleggsvirksomhet ved siste hovedrevisjonen ble skilt ut av bruttorealinvesteringene, og flyttet til lønn. I tillegg ble vannforsyning (tidligere klassifisert som forretningsdrift) en del av kommuneforvaltningen. Vi finner lønnskostnader for kommunal bygge- og anleggsvirksomhet i NOS bygge- og anleggsstatistikk tilbake til 1966. For årene lenger tilbake antar vi (på usikkert grunnlag) at lønnskostnadsveksten følger veksten i næringen "annen tjenesteyting". I undervisning, helse- og sosialomsorg har det vært små revisjoner i lønnskostnadene.

I NOS nasjonalregnskap 1949-1962 finner vi lønnskostnader i offentlig forvaltning inklusive sosial og personlig tjenesteyting. Lønnskostnadene i offentlig forvaltning er ikke fordelt på kommune og stat, med unntak av offentlig administrasjon og forsvar. I NOS Nasjonalregnskap 1865-1960 (som bygger på nasjonalregnskapsstandarden før SNA 1968) finner vi lønnskostnader i kommune- og statsforvaltningen fordelt på næring. I beregningene av nye lønnskostnader fordelt på næring, har vi brukt lønnskostnadene i NOS Nasjonalregnskap 1865-1960 som fordelingsnøkkel. Videre skal lønnskostnadsveksten i offentlig forvaltning ligge nær lønnskostnadsveksten i offentlig og privat tjenesteyting samlet i NOS Nasjonalregnskap 1949-1962. Anslaget på lønnskostnadene er imidlertid litt usikkert fordi det gamle regnskapet ikke skiller mellom offentlig og privat tjenesteyting. Et annet usikkerhetsmoment er at lønnskostnadene fordelt på næring i NOS Nasjonalregnskap 1865-1960 er basert på nasjonalregnskapsstandarden fra før SNA 1968.

I kommuneforvaltningen samlet steg lønnskostnadene med 12 prosent i årlig gjennomsnitt i perioden 1949-1970 i følge de reviderte tallene. Lønnskostnadene i undervisning og helse- og sosialomsorg vokste begge med nær 13 prosent i årlig gjennomsnitt, mens lønnskostnadsveksten i annen offentlig tjenesteyting var på 9 prosent i samme periode.

3.2 Produktinnsats

Produktinnsatsen er revidert tilbake til 1962. Vi har ikke beregnet nye tall for produktinnsatsen for årene lenger tilbake. Dette skyldes at man ikke har publisert tall for produktinnsatsen i henhold SNA 1968, som er utgangspunktet for beregningene. Fordi vi ikke kan beregne nye tall for produktinnsatsen (og gebyrene) for perioden 1949-1961, utvikles konsumet (fordelt på formål) tilbake med konsumveksten i det gamle nasjonalregnskapet. Under forrige hovedrevisjon ble kommunal bygge- og anleggsvirksomhet og næringen vannforsyning en del av kommuneforvaltningen. Som følge av dette ble produktinnsatsen oppjustert med vel 10 prosent i årlig gjennomsnitt i perioden 1962-1969. Produktinnsatsen i kommunal bygge- og anleggsvirksomhet finner vi i NOS bygge- og anleggsstatistikk for årene 1966-1969. For årene lenger tilbake antar vi (på usikkert grunnlag) at produktinnsatsen følger utviklingen i næringen "annen offentlig tjenesteyting". Innenfor vannforsyning er produktinnsatsen hentet fra NOS Nasjonalregnskap 1962-1978. I offentlig administrasjon er verdien nedjustert med om lag 7 prosent i samme periode, mens de øvrige næringstallene er uforandret.

3.3 Kapitalslit

Ved siste hovedrevisjon ble kapitalslit på veier, broer mv. innført. Dette førte til en sterk oppjustering av kapitalslitet i offentlig forvaltning og en oppjustering av produksjon og konsum. I det nye

nasjonalregnskapet blir kapitalslitstallene i prinsippet beregnet med utgangspunkt i kapitalbeholdningen av ulike investeringsarter med ulik levetid. I motsetning til regnskapsmessige avskrivninger tar ikke kapitalslitet utgangspunkt i historiske kostnader, men i gjenanskaffelsesverdier. Under tallrevisjonen av nasjonalregnskapet som ble avsluttet i 2002, ble kapitalslit og kapitalbeholdning beregnet på nytt. Mens kapitalslitet i offentlig forvaltning tidligere ble beregnet med en lineær metode, beregnes det nå med en geometrisk metode som i andre næringer. Valg av metode har stor betydning for nivået på kapitalslitstallene. Med lineær avskrivning reduseres kapitalbeholdningen med samme beløp hvert år, mens geometrisk avskrivning innebærer at den gjenværende verdien reduseres med samme andel hvert år. Med geometriske avskrivninger reduseres verdien på kapitalen raskere i de første årene enn med lineær, og saktere senere. Den totale virkningen på kapitalslit og kapitalbeholdning avhenger av investeringsutviklingen. Hvis investeringene vokser over tid (som er det vanlige), vil kapitalslitet bli høyere og beholdningene mindre enn med lineære avskrivninger.

Vi har oppjustert kapitalslitstallene for årene 1962-1969. For årene lenger tilbake finnes det ikke publiserte kapitalslitstall i henhold til SNA 1968. Vi har dermed et dårlig grunnlag for å beregne kapitalslitstall for årene 1949-1961. I offentlig administrasjon (veier, broer, tunneler o.l.) er kapitalslitet kraftig oppjustert. Kapitalslitstallene innenfor vannforsyning, kloakk- og renovasjonsvirksomhet og helse- og sosiale omsorgstjenester er revidert kraftig opp.

3.4 Produktkjøp til husholdningene

Det er et lite beløp, anslagsvis 20 millioner kroner i 1970. Dette settes lik null for alle tilbakegående år.

3.5 Gebyrinntekter

Lønn til egne ansatte som jobber med kommunal bygge- og anleggsvirksomhet og produktinnsats ble under forrige hovedrevisjon skilt ut av bruttorealinvesteringene og flyttet til henholdsvis lønnskostnader og produktinnsats. Kommunalt konsum ble ikke endret, fordi vi foretok en motkorrigerende på gebyrinntektene. Gebyrinntektene fordelt på næring for årene 1967-1969 finner vi i hovedbøkene fra før hovedrevisjonen. Innenfor helse- og sosialomsorg ble gebyrene nedjustert med nær 15 prosent, mens de andre gebyrinntektene ble revidert mindre. Vi har beregnet nye tall for gebyrinntektene fordelt på næring for årene 1967-1969 og nye tall for totale gebyrinntekter for årene 1966-1962. Gebyrinntektene, eksklusive kommunal bygge- og anleggsvirksomhet er blitt nedjustert med om lag 6 prosent i årlig gjennomsnitt. Vi har ikke beregnet nye tall for gebyrer for årene lenger tilbake fordi vi mangler gode regnskapsdata.

3.6 Konsum i kommuneforvaltningen

Vi har beregnet kommunalt konsum for perioden 1967-1969 ved å summere kostnadspostene (lønnskostnader + produktinnsats + kapitalslit) fratrukket gebyrinntektene. For årene lenger tilbake har vi få opplysninger om gebyrinntektene. Konsumet fordelt på formål beregnes ved å utvikle den tilbake med konsumveksten hentet fra NOS Nasjonalregnskap 1949-1962. Den nye formålsgrupperingen i historisk nasjonalregnskap er mer aggregert enn i det gamle nasjonalregnskapet. "Andre formål" inneholder de gamle formålsgruppene alminnelig offentlig tjenesteyting, forsvar (utgjør et lite beløp), religiøse formål, veier og andre næringsøkonomiske formål og andre formål.

Økt kapitalslit, økte lønnskostnader og produktinnsats øker konsumet, mens en oppjustering av gebyrene trekker i retning av redusert konsum. Den samlede effekten er en liten oppjustering av kommunalt konsum. I 1970 og 1962 ble konsumet oppjustert med henholdsvis 280 og 60 millioner kroner, en oppjustering på nær 2 prosent.

3.7 Bruttorealinvesteringer

Bruttorealinvesteringene er blitt oppjustert med 7 prosent i årlig gjennomsnitt for tilbakegående år. Dette skyldes at næringen vannforsyning ble tatt inn i kommuneforvaltningen ved siste hovedrevisjon. Investeringene fordelt på næring er ikke blitt revidert.

4. Revisjon av statsforvaltningen i nasjonalregnskapet

Statsforvaltningen er inndelt i følgende næringer i historisk nasjonalregnskap:

Forsvar
Undervisning
Helsestell og sosiale omsorgstjenester
Annen tjenesteyting

I undervisningsnæringen inngår den statlige universitets- og høyskolesektoren og diverse etater underlagt Undervisnings- og forskningsdepartementet, mens næringen helse- og sosialomsorg består av Riks- og Radiumhospitalet og diverse etater underlagt Helse- og sosialdepartementet. Næringen annen tjenesteyting omfatter offentlig administrasjon, forskning, forretningsmessig tjenesteyting, transport og kulturell tjenesteyting.

I historisk nasjonalregnskap har statlig konsum denne formålsgrupperingen:

Forsvar
Undervisning
Helsestell og sosiale omsorgstjenester
Andre formål

"Andre formål" består av alminnelig offentlig tjenesteyting, boligformål, næringsøkonomiske formål, kulturelle og religiøse formål, forskning og utvikling og transport.

4.1 Lønnskostnader

Lønnskostnadene i staten er blitt oppjustert med om lag 4 prosent for tilbakegående år i sammenlignet med tidligere publiserte tall. I offentlig administrasjon (del av annen tjenesteyting) og i forsvaret er lønnskostnadene blitt litt oppjustert, mens lønnskostnadene er blitt revidert litt ned i undervisning og helse- og sosialtjenester. I perioden 1949-1970 vokste lønnskostnadene i staten samlet med nær 10 prosent i årlig gjennomsnitt. Lønnskostnadene i undervisning og annen tjenesteyting økte begge med 10 prosent i årlig gjennomsnitt, mens veksten i forsvaret var på 12 prosent. I helse- og sosialomsorg var den årlige gjennomsnittlige veksten litt lavere, nær 9 prosent.

4.2 Produktinnsats

I hovedbøkene fra før hovedrevisjonen finner vi produktinnsatsen fordelt på næring tilbake til 1962. Vi har ikke beregnet nye næringstall for produktinnsatsen for årene lenger tilbake fordi det ikke finnes tilgjengelig gamle regnskapstall (SNA 1968) for denne perioden. Produktinnsatsen i staten totalt er blitt nedjustert med nær 10 prosent i årlig gjennomsnitt sammenlignet med tidligere publiserte tall. Dette skyldes at en del av produktinnsatsen i forsvaret ble klassifisert som bruttorealinvesteringer ved siste hovedrevisjon. I offentlig administrasjon og forretningsmessig tjenesteyting er produktinnsatsen oppjustert med 13 prosent, mens produktinnsatsen i statlig undervisning er blitt litt nedjustert.

4.3 Kapitalslit

Under hovedrevisjonen ble kapitalslitet i statsforvaltningen kraftig oppjustert, noe som skyldes at kapitalslit på veier, broer o.l ble innført. Dette ble tidligere ansett for å være evigvarende kapital. Da en del av produktinnsatsen ble klassifisert som investeringer i forsvaret, ble det også beregnet kapitalslit i denne næringen. Tidligere utgjorde militært konsum lønnskostnader og anskaffelser og anleggsarbeider for forsvaret fratrukket gebyrinntektene. Dette innebærer at de militære investeringene i form av bygge- og anleggsarbeider, biler, maskiner osv. i sin helhet ble regnet som offentlig konsum i det året arbeidet ble utført eller anskaffet. Militære boliger ble imidlertid ført som investering og utgifter til disse inngikk ikke i det offentlige konsumet i det gamle regnskapet.

4.4 Produktkjøp til husholdningene

Statlig konsum inkluderer kjøp av varer og tjenester fra private produsenter som formidles videre til husholdningene. Produktkjøp til husholdningene ble tidligere ført som stønader til husholdningene og privat konsum. Vi har valgt å videreføre produktkjøpet tilbake til 1962, noe som har medført høyere vekst i statlig konsum i denne perioden sammenlignet tidligere publiserte tall. Produktkjøpet til husholdningene antas (på usikkert grunnlag) å øke like mye i årlig prosent i hvert av årene 1962-1970. Verdien av det statlige produktkjøpet er imidlertid svært usikkert. Fra og med regnskapsåret 1973 er anslaget basert på diverse utgiftskapitler under Folketrygden. Tidligere lå disse kapitlene under Sosialdepartementet, men var vanskelig å tallfeste. For årene før 1972 er beregningene basert på et stort innslag av skjønn.

4.5 Gebyrinntekter

Gebyrene i offentlig administrasjon ble kraftig oppjustert ved overgang fra gammelt til nytt regnskap. Den viktigste forklaringen er ny grenseoppgang mellom avgifter/produksjonsskatter og gebyrer og at inntekter knyttet til patenter og rettigheter nå føres som gebyrinntekter. Nye tall for gebyrer er blitt beregnet for årene 1962-1969 som inngår i konsumberegningene. Gebyrinntektene fordelt på næring for årene 1967-1969 finner vi i hovedbøkene fra før hovedrevisjonen. Vi har beregnet nye tall for gebyrene fordelt på næring for disse årene, mens vi har beregnet nye tall for totale gebyrinntekter i statsforvaltningen (men ikke fordelt på næring) for årene 1962-1966. Gebyrinntektene er blitt oppjustert med om lag 20 prosent i årlig gjennomsnitt. Vi har ikke beregnet nye gebyrtall for årene lenger tilbake på grunn av manglende regnskapsopplysninger.

4.6 Konsum i statsforvaltningen

Vi beregnet statlig konsum for årene 1962-1969 ved å summere nye beregnede tall for kostnadspostene (lønnskostnader + produktinnsats + kapitalslit + produktkjøp til husholdningene) fratrukket gebyrinntektene. Konsumet fordelt på formål er blitt beregnet ved å bruke de gamle konsumtallene som fordelingsnøkkel. For årene lenger tilbake er konsumet fordelt på formål oppjustert med en fast prosentandel. Produktkjøp til husholdningene er beregnet tilbake til 1962, noe som gir sterkere konsumvekst i staten sammenlignet med gammelt regnskap. I perioden 1949-1961 har vi mangelfulle opplysninger om gebyrinntektene. Vi antar (på usikkert grunnlag) at statlig konsum fordelt på formål utvikles tilbake med konsumveksten i det gamle regnskapet.

Nye tall for kapitalslitet og produktkjøp til husholdningene bidrar til økt konsum, mens lavere produktinnsats i forsvaret trekker i motsatt retning. At gebyrene oppjusteres trekker også i retning av redusert konsum. Den samlede effekten er en oppjustering av konsumet på nær 6 prosent i 1962.

4.7 Bruttorealinvesteringer

Brutto realinvesteringene i helse- og sosialomsorg er blitt oppjustert, mens investeringene er blitt litt nedjustert i undervisningsnæringen. Ved overgang til SNA 1993 og ESA 1995 ble en del av produktinnsatsen i forsvaret omklassifisert til investeringer. De totale investeringene er blitt oppjustert med om lag 15 prosent i årlig gjennomsnitt for tilbakegående år.

5. Konsumberegninger i det gamle og det nye nasjonalregnskapet for offentlig forvaltning

I det gamle nasjonalregnskapet ble konsumet i offentlig forvaltning beregnet som: Lønnskostnader + vareinnsats + kapitalslit - gebyrinntekter.

Alle komponentene i konsumet, bortsett fra kapitalslitet ble delt inn i "sivilt" og "militært". Det ble skilt mellom militært og sivilt offentlig konsum i det gamle regnskapet. Forsvarskonsumet ble beregnet som summen av lønnskostnader og produktinnsats fratrukket gebyrinntektene. Det ble ikke

beregnet kapitalslit for forsvaret. Når man beregnet det sivile konsumet, summerte man kapitalslitet, lønnskostnadene og produktinnsatsen med fratrukk av gebyrinntektene.

I det gamle nasjonalregnskapet er det avskrivningene (kapitalslit) i det enkelte år og ikke årets faktiske utlegg til nybygg og nyanlegg, biler og maskiner, etc. som inngår i det offentlige konsumet. Utgifter til militære bygge- og anleggsarbeider, biler og maskiner, etc. blir i det gamle nasjonalregnskapet i sin helhet regnet som offentlig konsum i det år arbeidet utføres, eller gjenstanden anskaffes.

Ifølge SNA 1993 og ESA 1995 blir konsumet i offentlig forvaltning i det nye nasjonalregnskapet beregnet som summen av lønnskostnader, produktinnsats, kapitalslit med fratrukk av gebyrinntektene pluss produktkjøp til husholdningene og driftsresultat i markedsrettet virksomhet. Produktkjøp til husholdningene er nytt i nasjonalregnskapssammenheng. Vi har valgt å videreføre produktkjøpet til husholdningene i statsforvaltningen tilbake til 1962, noe som gir høyere vekst i statlig konsum enn tidligere. I kommuneforvaltningen er produktkjøp til husholdningene et lite beløp og settes lik null for tilbakegående år.

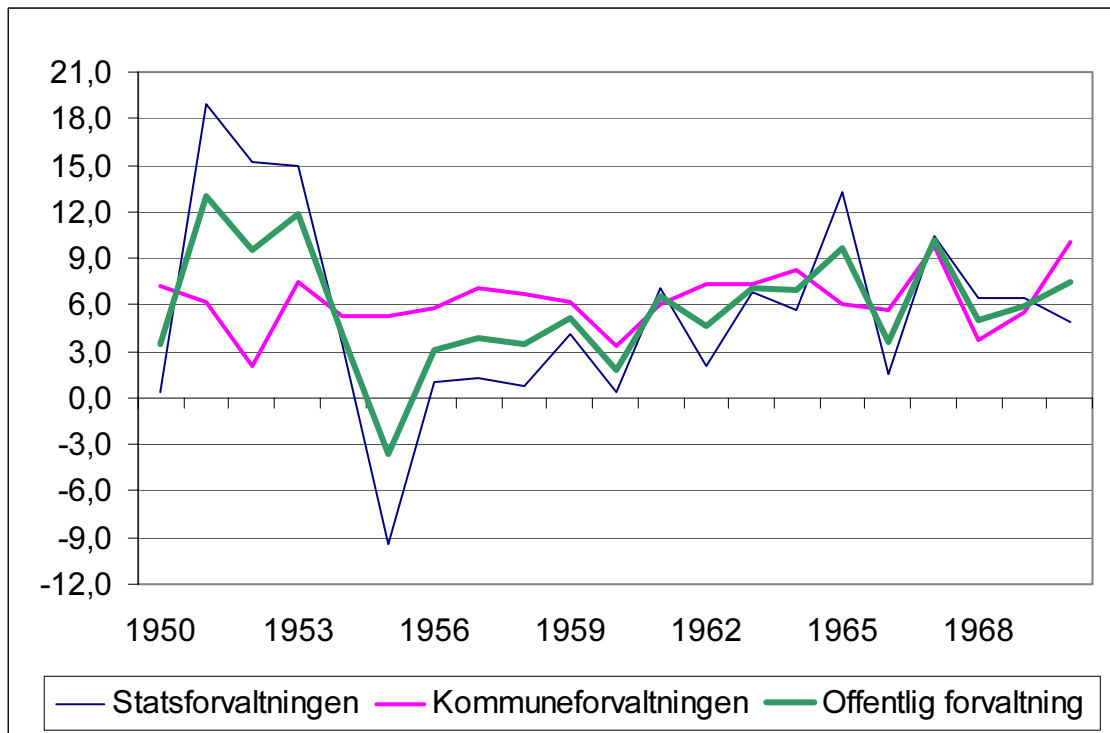
6. Konsum og bruttorealinvesteringer i offentlig forvaltning målt i faste priser

I NOS Nasjonalregnskap 1949-1962 finner vi konsumet i offentlig forvaltning i løpende priser og faste 1955-priser. Offentlig konsum er delt inn i sivilt og militært offentlig konsum, men fastpristallene er ikke fordelt på stat og kommune. I NOS Nasjonalregnskap 1865-1960 finner vi konsumet i kommune- og statsforvaltningen i løpende og faste 1955-priser, mens i NOS Nasjonalregnskap 1962-1978 står konsumet i løpende og faste 1970-priser. Med dette som grunnlag beregnes sammenlignbare prisindekser tilbake til 1949. Konsumet i kommuneforvaltningen og statsforvaltningen, målt i løpende priser, deflateres med disse prisindeksene. Prisindeksene er imidlertid usikre. Dette skyldes bl.a. at produktkjøp til husholdningene nå inngår i statlig konsum. I fastprisberegningene har vi antatt at dette ikke påvirker prisveksten i statlig konsum.

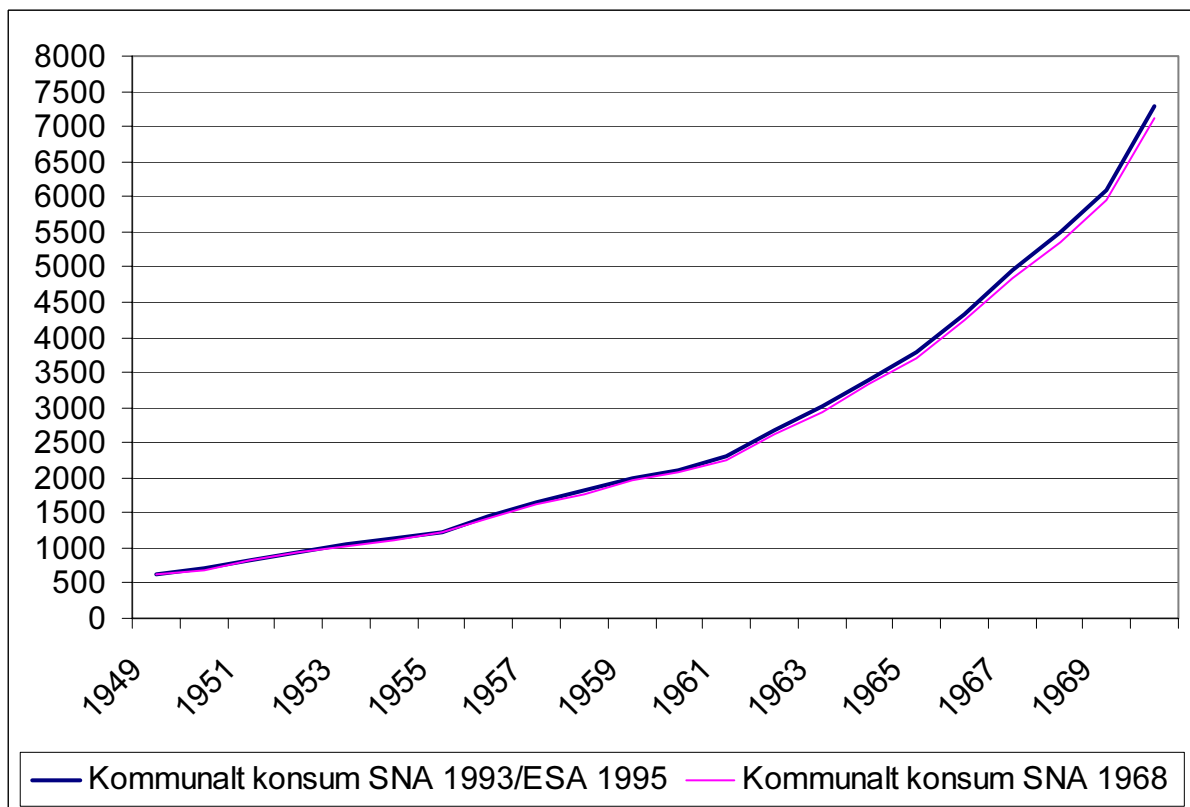
I tidsrommet 1949-1970 steg konsumet i offentlig forvaltning med 5,8 prosent i årlig gjennomsnitt, målt i faste priser. I sivil statlig forvaltning og forsvaret steg konsumet med henholdsvis 5,8 og 5,6 prosent i årlig gjennomsnitt. I årene 1951-1953 økte forsvarskonsumet sterkt, noe som også bidro til sterk konsumvekst i statlig forvaltning i disse årene. I perioden 1962-1970 er produktkjøp til husholdningene inkludert i statlig konsum, noe som fører til sterkere konsumvekst i staten sammenlignet med tidligere publiserte tall. I kommuneforvaltningen steg konsumet med 6,3 prosent i årlig gjennomsnitt. Den sterkeste konsumveksten i kommuneforvaltningen var i 1967 og 1970 med en volumvekst på nær 10 prosent, mens volumveksten var lavest i 1952 med 2,0 prosent.

I NOS Nasjonalregnskap 1949-1962 finner vi investeringene i løpende og faste 1955-priser, mens i NOS Nasjonalregnskap 1962-1978 finnes investeringene i løpende og faste 1970-priser. Vi har beregnet (implisitte) prisindekser for statsforvaltningen og kommuneforvaltningen tilbake til 1949. Investeringene, målt i løpende priser, deflateres med disse prisindeksene. Vi har som tidligere nevnt beregnet nye verditall for investeringer i forsvaret for tilbakegående år. Vi antar imidlertid at forsvarsinvesteringene (på usikkert grunnlag) ikke påvirker prisveksten i de statlige investeringene. Investeringene i kommuneforvaltningen og statsforvaltningen økte med henholdsvis 7 og 8 prosent (i volum) i årlig gjennomsnitt i perioden 1949-1970.

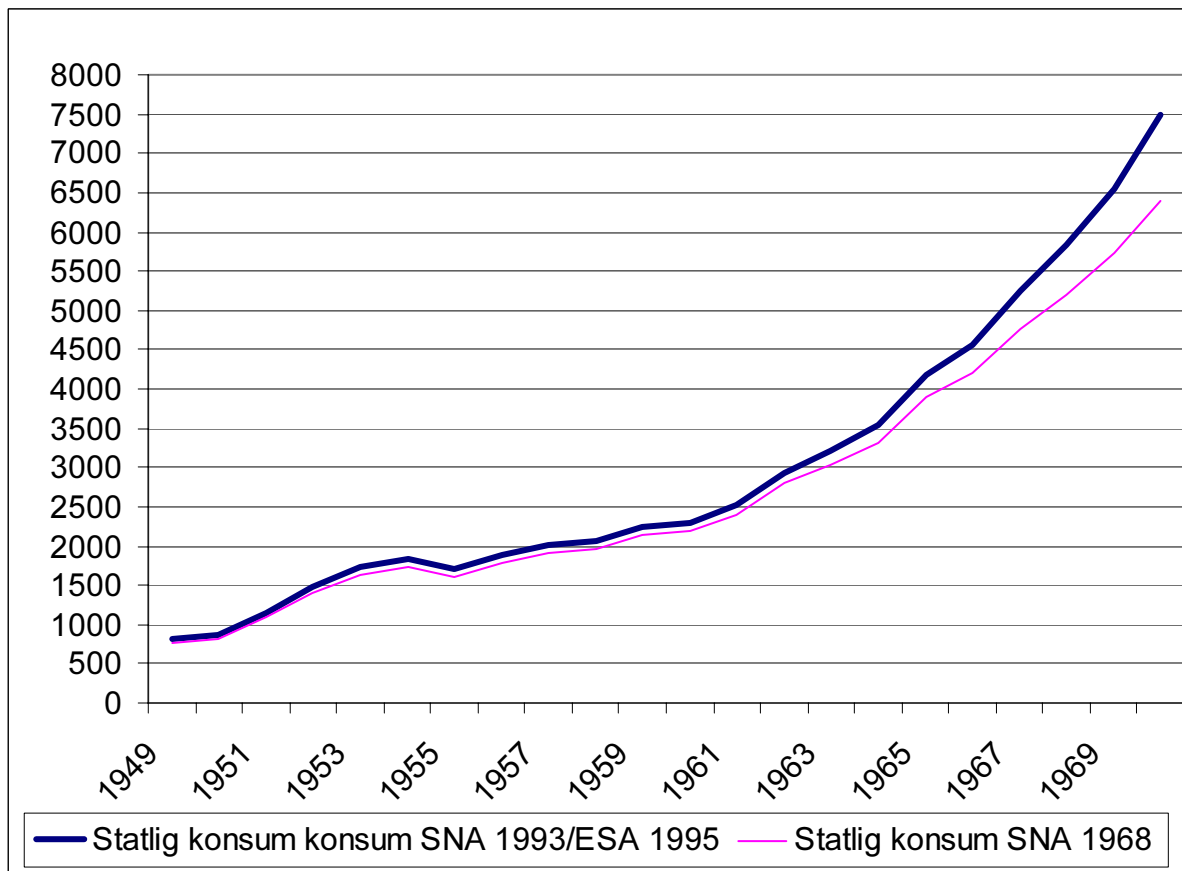
Figur 1. Konsum i offentlig forvaltning. Prosentvis årlig vekst i faste priser.

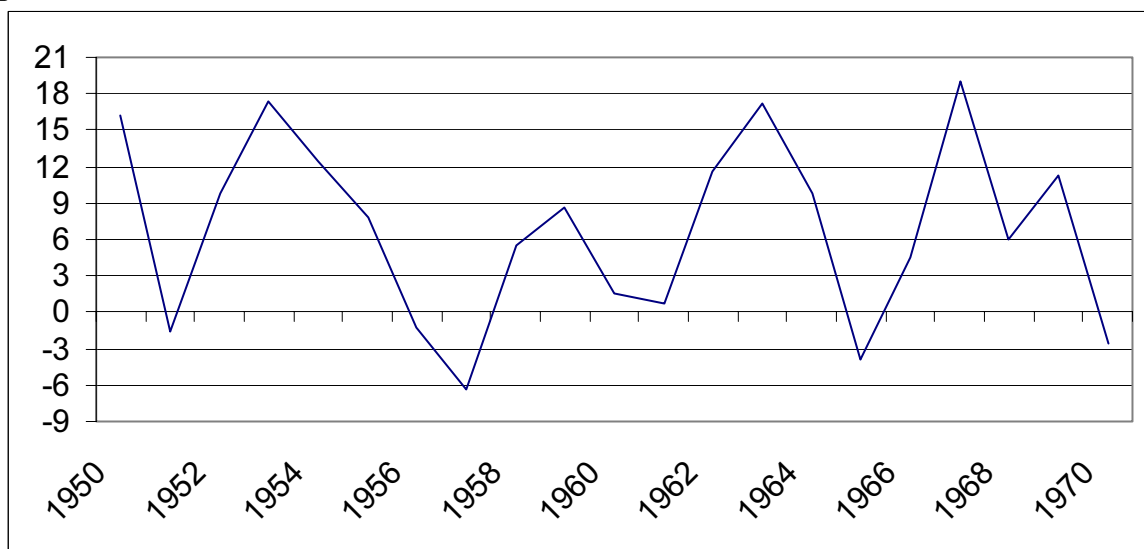
Figur 2. Konsum i kommuneforvaltningen i løpende priser revidert i hht. SNA 1993/ESA 1995 og i det gamle regnskapet (SNA 1968). Millioner kroner

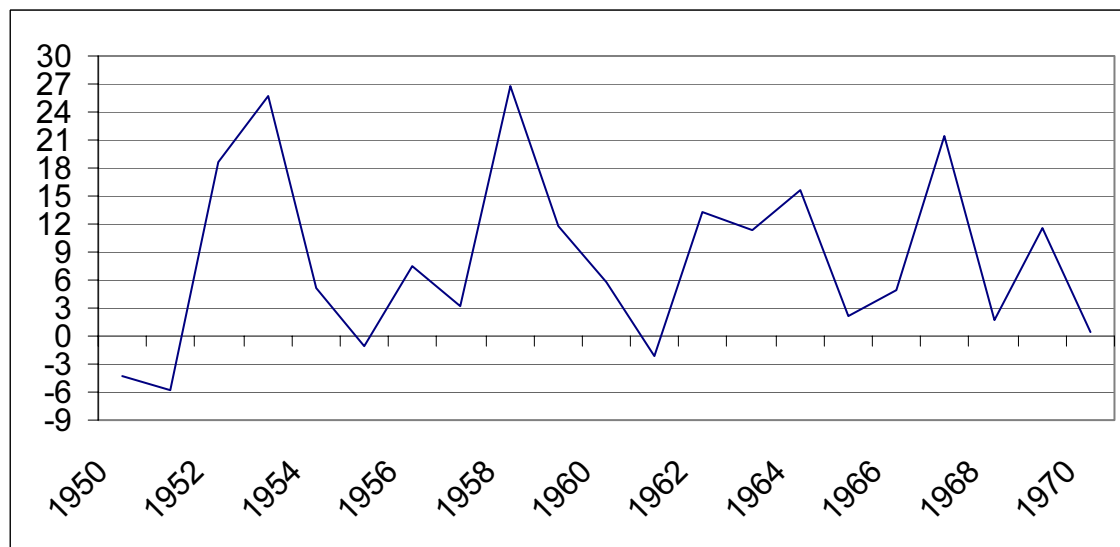
Figur 3. Konsum i statsforvaltningen i løpende priser revidert i hht til SNA 1993/ESA 1995 og i det gamle regnskapet (SNA 1968). Millioner kroner.

Figur 4. Bruttoinvesteringer i kommuneforvaltningen. Prosentvis årlig vekst i faste priser.

Figur 5. Bruttorealinvesteringer i statsforvaltningen. Prosentvis årlig vekst i faste priser.

Tabell 1. Konsum i kommuneforvaltningen. Millioner kroner

	1949		1962		1970	
	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93
Lønnskostnader			1852	1963	5031	5298
Kapitalslit (+)			151	343	402	898
Produktinnsats (+)			939	1057	2393	2721
Produktkjøp til husholdningene (+)						20
Gebyrinntekter (-)			323	647	700	1529
Driftsresultat (+)				-38		-105
= Konsum	619	631	2619	2678	7126	7303

Tabell 2. Bruttoprodukt i kommuneforvaltningen. Millioner kroner

	1949		1962		1970	
	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93
Lønnskostnader	480	500	1852	1963	5031	5298
Kapitalslit (+)	42	95	151	343	402	898
= Bruttoprodukt	522	595	2003	2306	5433	6196

Tabell 3. Konsum i statsforvaltningen. Millioner kroner

	1949		1962		1970	
	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93
Lønnskostnader			1693	1785	3802	3945
Kapitalslit (+)			70	326	176	640
Produktinnsats (+)			1313	1178	2795	2541
Produktkjøp til husholdningene (+)				0		862
Gebyrinntekter (-)			265	320	367	495
= Konsum	769	808	2811	2969	6406	7489

Tabell 4. Bruttoprodukt i statsforvaltningen. Millioner kroner

	1949		1962		1970	
	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93	SNA68	Rev.SNA93
Lønnskostnader	500	525	1693	1785	3802	3945
Kapitalslit (+)	17	80	70	326	176	640
= Bruttoprodukt	517	605	1763	2111	3978	4585

Tabell 5. Konsum i statsforvaltningen. 1949-1970. Millioner kroner.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Formålsgrupper											
Forsvar	329	350	570	812	986	1041	879	926	997	982	1051
Undervisning	64	72	78	124	137	148	149	192	205	204	211
Helse og omsorg	68	75	90	89	87	102	108	139	136	157	185
Andre formål	347	360	404	453	511	534	559	622	683	723	798
Konsum i statsforvaltningen	808	858	1142	1478	1720	1825	1695	1878	2023	2066	2245
Vekst i prosent		6,1	33,1	29,5	16,4	6,1	-7,1	10,8	7,7	2,2	8,7

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Formålsgrupper											
Forsvar	1047	1127	1339	1412	1527	1858	1897	2130	2331	2528	2795
Undervisning	210	236	307	333	363	416	471	533	606	691	796
Helse og omsorg	211	219	275	378	445	538	658	813	973	1203	1492
Andre formål	828	932	1048	1083	1197	1369	1545	1765	1913	2122	2406
Konsum i statsforvaltningen	2297	2514	2969	3207	3532	4181	4570	5242	5823	6544	7489
Vekst i prosent	2,3	9,5	18,1	8,0	10,1	18,4	9,3	14,7	11,1	12,4	14,4

Tabell 6. Konsum i kommuneforvaltningen. 1949-1970. Millioner kroner.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Formålsgrupper											
Undervisning	238	264	300	351	392	417	461	543	632	715	806
Helse- og sosial	128	151	181	202	236	267	292	346	383	420	481
Andre formål	266	295	351	394	421	447	483	558	634	677	713
Konsum i kommuneforvaltningen	631	710	831	948	1049	1130	1235	1447	1649	1813	2000
Vekst i prosent		12,5	17,1	14,0	10,7	7,7	9,3	17,1	14,0	9,9	10,3

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Formålsgrupper											
Undervisning	858	992	1179	1337	1549	1759	2018	2317	2584	2844	3242
Helse- og sosial	491	567	640	728	816	926	1092	1244	1384	1585	2157
Andre formål	765	741	859	943	1036	1111	1224	1403	1514	1658	1903
Konsum i kommuneforvaltningen	2114	2300	2678	3008	3402	3796	4333	4964	5483	6087	7302
Vekst i prosent	5,7	8,8	16,4	12,3	13,1	11,6	14,2	14,5	10,5	11,0	20,0

Tabell 7. Konsum i offentlig forvaltning. 1949-1970. Millioner kroner.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Formålsgrupper											
Forsvar	329	350	570	812	986	1041	879	926	997	982	1051
Undervisning	302	336	378	476	529	564	610	735	837	919	1017
Helse- og sosial	196	226	271	291	323	369	399	484	519	578	665
Andre formål	613	655	755	847	932	980	1042	1180	1317	1400	1512
Konsum i offentlig forvaltning	1440	1568	1973	2426	2769	2955	2930	3325	3671	3879	4245
Vekst i prosent		8,9	25,8	22,9	14,2	6,7	-0,8	13,5	10,4	5,6	9,4

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Formålsgrupper											
Forsvar	1047	1127	1320	1412	1527	1858	1897	2130	2331	2528	2795
Undervisning	1068	1229	1484	1670	1913	2175	2488	2850	3190	3535	4038
Helse- og sosial	702	786	914	1106	1261	1464	1750	2057	2357	2788	3649
Andre formål	1594	1672	1901	2026	2233	2480	2769	3168	3427	3780	4309
Konsum i offentlig forvaltning	4411	4814	5620	6214	6934	7977	8903	10205	11306	12631	14791
Vekst i prosent	3,9	9,2	16,7	10,6	11,6	15,0	11,6	14,6	10,8	11,7	17,1

Referanser

Statistisk sentralbyrå (1965): Nasjonalregnskap 1865-1960. Norges offisielle statistikk XII 163.

Statistisk sentralbyrå (1979): Nasjonalregnskap 1962-1978. Norges offisielle statistikk B48.

Statistisk sentralbyrå (1981): Nasjonalregnskap 1949-1962. Revidert utgave. Norges offisielle statistikk B239.

Statistisk sentralbyrå (1966): Bygge- og anleggsstatistikk. Norges offisielle statistikk A 228

Statistisk sentralbyrå (1967): Bygge- og anleggsstatistikk. Norges offisielle statistikk A 272

Statistisk sentralbyrå (1968): Bygge- og anleggsstatistikk. Norges offisielle statistikk A 316

Statistisk sentralbyrå (1969): Bygge- og anleggsstatistikk. Norges offisielle statistikk A 374.

Statistisk sentralbyrå (1962-1969): Nasjonalregnskapets "hovedbøker".

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2004/8 K. Olsen: Database for de institusjonelle sektorene i nasjonalregnskapet, dokumentasjon av teknisk drift. 24s.
- 2004/9 K. Olsen: Forsystem for finansielle foretak i nasjonalregnskapet, dokumentasjon av teknisk drift. 30s.
- 2004/10 T. Bye, P.R Johansen og K.G Salvanes: Evaluering av Arbeidstilbudsforskningen i SSBs forskningsavdeling. 119s.
- 2004/11 A. M. Auno, B. Gabrielsen, T. Hagen, T. Kvalø og K. Vetvik: ILO-Arbeidskraftregnskap. Delprosjekt arbeidstid. 44 s.
- 2004/12 K. Lorenzen: Dokumentasjon av registrering av selvstendige i 2000 - kriterier for opplasting og oppfølging etter opplasting. 41s.
- 2004/13 S. Flåte, B.O. Lagerstrøm og E. Wedde: Barns levekår i lavinntektsfamilier. Dokumentasjonsrapport. 68s.
- 2004/14 D.Q. Pham: Korrigering for helligdager for ukeverk i AKU. 27s.
- 2004/15 T.M. Normann: Omnibusundersøkelsen november/ desember 2003. Dokumentasjonsrapport. 49s.
- 2004/16 A. Sundvoll og L. Taule: Utviklingsprosjekt for kirkelig tjenestestatistikk. Dokumentasjonsrapport. 51s.
- 2004/17 S. Flåte: Undersøkelse om trygghet i hverdagen. Dokumentasjonsrapport. 46s
- 2004/18 H.C.Hougen og C. Wiecek: Undersøkelse om levekår og psykisk helse blant innsatte i norske fengsler. Dokumentasjonsrapport. 94s.
- 2004/19 E.Eng Eibak: Forventningsindikator - konsumprisene. November 2003-mai 2004. 23s.
- 2004/20 V.V. Holst Bloch, E. Engelian og M. Steinnes. Arealklassifisering i tettsteder. En uttesting av nasjonal arealdekketklassifisering i deler av Fredrikstad tettsted. 55s.
- 2004/21 A. Holmøy og E. Wedde: Undersøkelse om arbeid, livsstil og helse 2003. Dokumentasjonsrapport. 38s.
- 2004/22 H.C. Hougen og M.A. Gløbøden: Samordnet levekårsundersøkelse 2002-tverrsnittundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 110s.
- 2004/23 H. Utne: Håndbok for Folke- og bolig telling 2001. 63s.
- 2004/24 A. Holmøy: Undersøkelse om livsløp, aldring og generasjon (LAG). Dokumentasjonsrapport. Oppdatert versjon av Notat. 2003/88. 129s.
- 2004/25 A. Vedø: Vekter i undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. 13s.
- 2004/26 A.H. Sætre: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. Dokumentasjon- og tabellrapport. 109s.
- 2004/27 A. Holmøy: Undersøkelse om Livsløp, aldring og generasjoner (LAG) blant personer fra 80 år og oppover. Dokumentasjonsrapport. 182s.
- 2004/28 A. Holmøy: Omnibusundersøkelsen januar/februar 2004. Dokumentasjonsrapport. 37s.
- 2004/29 D.Q. Pham: Sesongjustering for boligprisindeksen. 28s.
- 2004/30 D.Q. Pham: Sesongjustering prisindeks for kontor- og forretningseiendommer. 14s.
- 2004/31 M.T. Dzamarija og T. Kalve: Barn og unge med innvandrerbakgrunn. 98s.
- 2004/32 T. Gulbrandsen og B.O. Lagerstrøm Undersøkelse om dommeravhør og observasjoner av barn i seksuallovbruddsaker. 85s.
- 2004/33 I. Johansen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, januar. 45s.